BEGRAVNING & BEGRAVNINGSPLATSER

Att mista någon är svårt. Samtidigt som man upplever sorg måste en rad praktiska problem lösas. Med denna skrift vill vi underlätta för dig genom att berätta om de praktiska detaljerna i samband med en begravning i Borås.

HJÄLP I SORGEN

Vänd dig gärna till präst eller diakon i din församling. De hjälper dig i sorgearbetet, inte bara före och under begravningen, utan även efteråt. I församlingarna finns också leva-vidaregrupper som anhöriga kan vara med i.

SVENSKA KYRKAN ANSVARAR

Begravningsverksamheten är en samhällsuppgift. I Borås är det Svenska kyrkan som ansvarar för denna verksamhet, oavsett om den avlidne tillhör Svenska kyrkan eller inte. Ansvaret innebär att tillhandahålla gravplatser, underhålla begravningsplatser och utföra kremationer och gravsättningar.

Viktigt att veta

När någon dör utfärdar en läkare ett dödsbevis, som lämnas till Skatteverket, som i sin tur utfärdar ett bevis på att gravsättning/kremation kan ske. Den avlidne transporteras sedan till en lokal för förvaring och visning av stoft, i väntan på begravningsakt och gravsättning.

KONTAKTER SOM SKA TAS

En begravningsbyrå kan ombesörja de flesta formella och praktiska frågorna som rör en begravning. Byrån kan ta hand om hela begravningen eller delar av den.

Önskar du ordna med begravningen själv kan du vända dig till bokningscentralen som hjälper dig att boka präst, musiker och kyrka till begravningsgudstjänsten. Kyrkogårdsexpeditionen hjälper dig med bokning av kapell, gravplats och övriga frågor. Prästen hjälper dig gärna med detaljerna kring gudstjänstens utformning, psalmval och annat som hör till.

I samband med begravning i annat samfunds ordning kan du på motsvarande sätt kontakta det samfundets expedition, pastor eller motsvarande och kyrkogårdsexpeditionen. Vid ceremoni utan religiös innebörd kan du rådfråga begravningsbyrån, kyrkogårdsexpeditionen eller begravningsombudet.

GRAVSÄTTNING

Med gravsättning menas att kistan med stoftet eller urnan med aska placeras i en grav, eller inomhus i ett så kallat kolumbarium. Att gravsätta är också att gräva ner askan eller strö den i minneslund, i havet eller i naturen. Om man vill sprida askan på annan plats än begravningsplats, måste man söka tillstånd hos länsstyrelsen i det län där spridning ska ske.

Om tvist uppstår mellan de anhöriga om gravsättning kan parterna vända sig till kyrkogårdsexpeditionen, som kan berätta mer om möjligheten att få hjälp till medling.

BEGRAVNINGSAKT

Akten kan ske genom begravningsgudstjänst i Svenska kyrkans ordning, begravningsgudstjänst i annan ordning än Svenska kyrkans eller en ceremoni utan religiös innebörd. Begravningsakt är inte obligatorisk, man kan avstå från den.

Begravning kan ske i något av kapellen på S:ta Birgitta griftegård eller S:t Sigfrids griftegård alternativt i någon av kyrkorna. Kapellen på griftegårdarna upplåts även till ceremoni utan kristen innebörd.

GRAVRÄTT

Rätten till en gravplats upplåts i dag på 25 år. Dödsboet ska gemensamt ta ställning till vem eller vilka som ska registreras som gravrättsinnehavare.

Som gravrättsinnehavare har man ansvaret för att gravplatsen hålls i ett värdigt skick (gäller ej askgravplatser där

Borås kyrkogårdar ansvarar för skötseln). Det är också gravrättsinnehavaren som bestämmer vilka som får gravsättas i gravplatsen och om eventuell gravvård ska sättas upp. Gravrätten kan eventuellt förlängas efter gravrättstidens utgång. Den kan också överlåtas eller återlämnas. Alla förändringar måste anmälas till kyrkogårdsexpeditionen. Om en gravrättsinnehavare avlider ska dödsboet anmäla ny gravrättsinnehavare inom sex månader.

GRAVVÅRD

För varje gravkvarter finns särskilda bestämmelser över hur gravstenen får utformas, så kallade gravplatsföreskrifter. Föreskrifterna hjälper oss att bevara den kulturhistoriska miljön på begravningsplatserna. Dessa lämnas ut i samband med visning av gravplats. Gravrättsinnehavare har rätt att sätta upp en gravsten på gravplatsen (om ej gravplatsföreskrifterna säger något annat), vilken kan vara av olika typ och material. Därför är det viktigt att välja en plats där den gravsten man önskar är godkänd. Förslag till gravvård ska godkännas av pastoratet.

Gravskick i Borås

KISTGRAVPLATS

Kistgravsättning sker oftast genom att begravningsgudstjänsten avslutas ute på kyrkogården. Som ett led i sorgearbetet och som en hedersbetygelse gentemot den döde/döda kan anhöriga och vänner själva bära kistan, i annat fall kan Borås kyrkogårdar erbjuda hjälp att bära kistan. Gravsättning ska ske inom 30 dagar efter dödsfall.

URNGRAVPLATS

Urngravsättning ska ske inom ett år efter att kremation har ägt rum. Vanligast är att gravsättning sker några veckor efter begravningsakten, ibland åtföljt av en kort andakt för de anhöriga. Begravningsentreprenören brukar vara med vid gravsättning av urnan, i annat fall kan personal från Borås kyrkogårdar, präst eller de anhöriga själva sköta detta.

ASKGRAVPLATS

Askan grävs ned med hölje av lätt förgängligt material. Askgravplatsen har starka restriktioner om vad man som gravrättsinnehavare får göra på platsen. Avtal skrivs under vid upplåtandet. Inga egna planteringar får ske utan platsen sköts av Borås kyrkogårdar som också förser platsen med en gravsten/och eller namnplatta. Askgravplatser finns på S:t Ansgars griftegård och S:ta Birgitta griftegård. I samband med gravsättning tas en avgift ut för gravsten/och eller namnplatta och skötsel av gravplatsen i 25 år.

MINNESLUND

Gravsättning i minneslund är ett kollektivt gravskick med anonym karaktär och anhöriga får inte delta vid gravsättning. Gravsättningarna sker inom ett gemensamt område och kan ske genom nedgrävning av urna, aska eller spridning av askan. Det är olika regler för olika minneslundar.

Det är personal från Borås kyrkogårdar som utför gravsättningen. Askans läge markeras inte och enskilda gravvårdar, planteringar eller utsmyckningar får inte förekomma.

Vi har fyra minneslundar i Borås. Dessa är belägna på S:t Sigfrids griftegård, S:ta Birgittas griftegård, Brämhults kyrkogård och Caroli kyrkogård. Efter gravsättning skickas ett minnesblad ut till den person som beställt begravningen. Alla som gravsätts i minneslund skrivs in i en minnesbok över respektive minneslund. Vid varje minneslund finns en minnesplats där man får tända ett gravljus eller placera snittblommor. Borås kyrkogårdar svarar för underhållet av minneslunden och för all eventuell plantering inom denna.

ASKGRAVLUND

En askgravlund skiljer sig från övriga minneslundar. Anhöriga får vara med vid gravsättningen, som sker genom nedgrävning av aska. Vid minnesplatsen kan namnplattor med namn på de gravsatta sättas upp. Här finns möjlighet att tända ett gravljus och placera snittblommor. Vid gravsättning lämnas ett minnesblad

ut. Alla som gravsätts i askgravlunden skrivs in i en minnesbok över respektive gravlund. Borås kyrkogårdar svarar för underhållet av minneslunden och för all eventuell plantering inom denna.

KOLUMBARIUM

Ett kolumbarium är ett rum med slutna nischer för förvaring av askurnor. Efter 25 år då gravrättstiden löper ut (om den ej förlängs) flyttas askan till minneslund. Borås kyrkogårdar svarar för skötseln av kolumbariet, samt beställning av inskriptioner i nischplattorna.

ÅTERANVÄNDNING AV GRAVPLATSER OCH GRAVSTENAR

För att bevara karaktären på kyrkogårdarna och använda dem fullt ut, återanvänds gamla gravar som lämnats tillbaka. Som när man gravsätter flera familjemedlemmar i samma grav, sker gravsättningen i det övre jordlagret. Tidigare gravsatt aska eller stoft flyttas/rörs inte. Att välja att återanvända en gammal gravplats ger möjlighet till ett redan uppvuxet och grönt kvarter och också att kanske välja en plats i närheten till andra gravar man går till. Att återanvända en gravsten och förse den med ny text är både ekonomiskt och miljövänligt.

VARFÖR TRÄKORS?

På kyrkogårdar, där nya gravkvarter färdigställs, kan man ibland se träkors. Korsen sätts upp och får vara kvar i sex månader i väntan på att marken ska sätta sig och bli redo för gravstenen, gäller endast kistgravplatser. Korsen tillhandahålls av oss. I takt med att gravsättningar sker gör vi även i ordning kvarteret med gräs och buskage.

GRAVDEKORATIONER

Gravlyktor ska endast placeras ut på gravarna mellan 1 oktober och 31 mars. Om de står kvar under annan tid utgör de ett hinder vid gravskötseln. Den del av gravplatsen som utgörs av gräs ska vara fri från smyckning. Av arbetsmiljöskäl är det inte tillåtet att använda föremål av glas och lösa stenar som dekoration på gravytan.

Begravningsplatser

Boende i Caroli, Gustav Adolfs eller Brämhults församling har möjlighet att fritt välja mellan de fem begravningsplatser som finns i Borås. Tänk noga igenom valet av gravplats eftersom det krävs särskilda skäl att flytta en aska eller ett stoft. Om gravstenens utseende har stor betydelse, välj ett gravkvarter där den typen av gravsten är tillåten.

CAROLI KYRKOGÅRD

På Caroli kyrkogård, som är belägen mitt i centrala Borås, har gravsättningar ägt rum sedan medeltiden. I början av 1800-talet förbjöds dock alla gravsättningar på kyrkogården och i mitten av det seklet togs gravarna bort. Istället planterades träd, gångar anlades och ytan runt Caroli kyrka blev Borås första grönområde. Caroli kyrkogård började användas som begravningsplats igen år 1999 då minneslunden invigdes.

· Minneslund

I Caroli minneslund står en fontän i centrum som omges av gräsmatta, planteringar och skyddande träd. I denna minneslund sker gravsättning enbart genom nedgrävning av aska. Minnesbok över de gravsatta finns i Caroli församlingshem.

Förutom i minneslunden sker inga gravsättningar på Caroli kyrkogård.

S:T ANSGARS GRIFTEGÅRD

S:t Ansgars griftegård invigdes 1816 och var en av de första begravningsplatserna i landet som anlades utanför kyrkotomt. Den kom till när kyrkogården runt Caroli kyrka inte längre räckte till för stadens stigande befolkning. Griftegården är kulturhistoriskt intressant och gravvårdarnas inskriptioner speglar utvecklingen i staden under 1800-talet. Utvidgning har skett vid flertal tillfällen och nuvarande omfattning fick griftegården på 1880-talet.

· Kapell - kolumbarium

Begravningskapellet byggdes 1879 och ritades av Axel Th. Lignell. Originellt är att kapellet är byggt ovanpå en gravplats där en av stadens stora donatorer, handelsmannen Hans Nelsson ligger begravd. Dennes gravvård utgör altartavla i kapellet. Kapellet fyllde sin funktion som begravningskapell fram till 1960.

Kapellet är idag inrett till ett kolumbarium. Senaste begravningen som hölls i kapellet var 1960. Fram till 2005 stod kapellet oanvänt då beslut togs om att inreda kapellet till ett kolumbarium. 39 gravplatser är inredda i nischer utmed ena väggen.

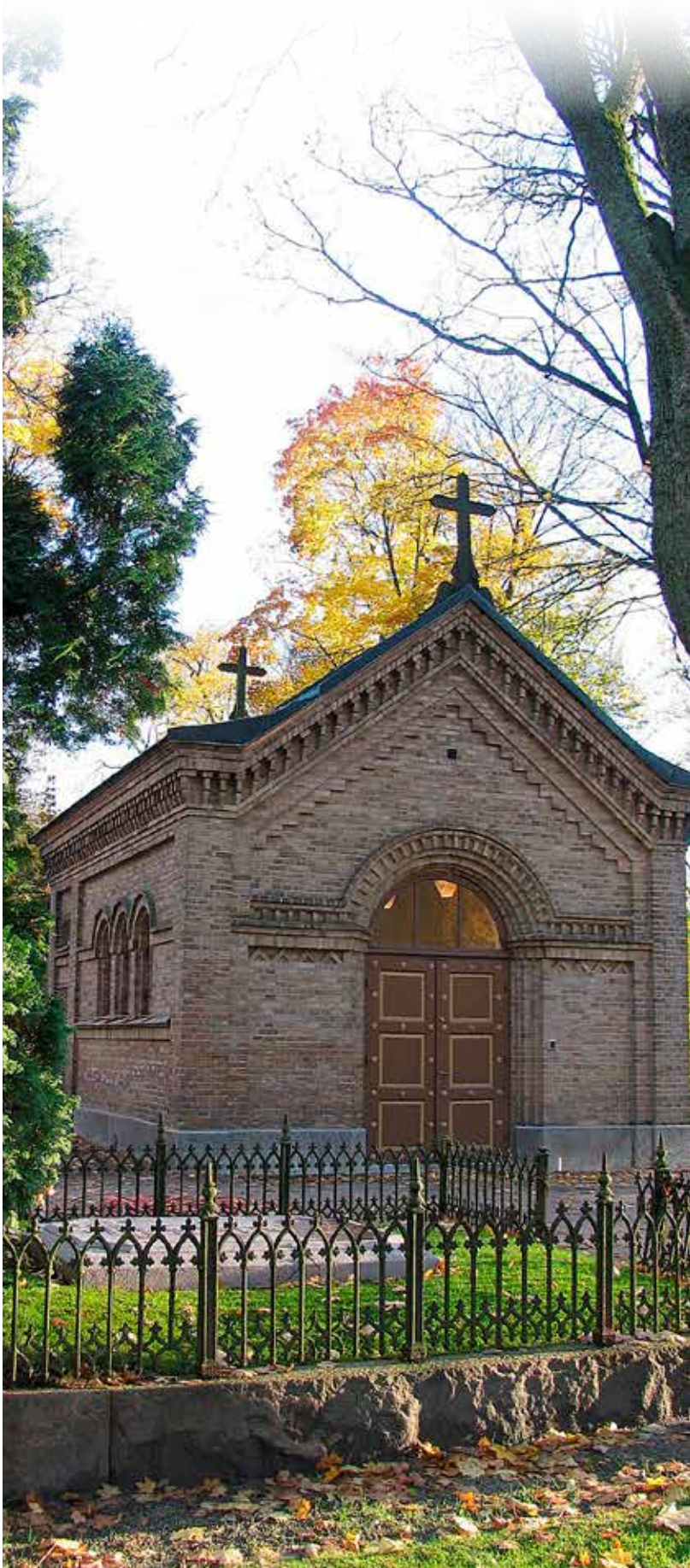
· Askgravplatser

Borås första askgravplatser stod klara för gravsättning år 2012. Förslaget till dessa askgravplatser kom till genom en arkitekttävling ”Ny form för återlämnade familjegravar” som arrangerades av Movium och Partnerskap Alnarp Landskap år 2007. En av vinnarna var Andreas Johansson med sitt bidrag ”Lilium”. Andreas Johansson var då i slutet av sina studier till landskapsarkitekt vid Sveriges Lantbruksuniveristet. Juryn ansåg bland annat att Andreas Johanssons förslag ”blir ett gemensamt smycke för kyrkogården, samtidigt som det axlar hela kyrkogårdens skönhet”.

Askgravplats på S:t Ansgars griftegård.

T h: I kapellet på S:t Ansgars griftegård finns ett kolumbarium med 39 gravplatser.

Begravningsplatser

S:T BIRGITTAS GRIFTEGÅRD

S:ta Birgittas griftegård eller som den från början hette, Nya begravningsplatsen, kom till i slutet av 1800-talet. Den äldre delen av griftegården har samma stil som S:t Ansgars griftegård med gravplatser omgärdade av ram, staket eller häck. På den nyare delen finns det gravplatser i allmän gräsyta på liknande sätt som på S:t Sigfrids griftegård.

· Kapell och minneslund

Begravningskapellet ritades av Karl Berlin och invigdes 1906. På gräsytorna vid kapellet finns en minneslund och en damm med porlande vatten. Gravsättning sker genom nedgrävning av aska eller innesluten i en askurna. I kapellet förvaras minnesböcker över dem som är gravsatta i minneslunden.

· Askgravplatser

2012 anlades två nya anläggningar med askgravplatser. I båda fallen har man använt gamla familjegravar och gjort om dessa.

S:T SIGFRIDS GRIFTEGÅRD

S:t Sigfrids griftegård är Borås största begravningsplats och ligger i södra delen av Borås. Griftegården kom till efter en arkitekttävling 1940. Unikt är att de naturliga förutsättningarna togs tillvara när griftegården planerades. Uppdraget att rita griftegården gick till dåvarande stadsarkitekt Harald Ericson.

· Krematoriet och kapell

Harald Ericson skapade även krematoriet som stod klart 1944. Byggnaden innehåller tre begravningskapell: Uppståndelsens, Hoppets och Minnets kapell. Dessutom inryms Evighetens kapell, som används som meditationskapell. Här förvaras även minnesböcker med anteckningar över dem som är gravsatta i minneslundarna/askgravlundarna på S:t Sigfrids griftegård.

Begravningskapellen används vid begravning av såväl kristna som icke kristna.

· Minneslunden på kvarteret Konvaljen

På S:t Sigfrids griftegård finns en av Sveriges första minneslundar och är den minneslund där de flesta gravsättningar sker. Gravsättningarna sker inom ett gemensamt område och kan ske genom nedgrävning av urna, aska eller spridning av aska. Platsen är vackert belägen i anslutning till krematoriet där en blomsteräng utgör gravsättningsytan.

Kapellet på S:t Birgittas griftegård.

S:t Birgittas griftegård, askgravplats.

S:t Birgittas griftegård, askgravplats.

Begravningsplatser

· Askgravlunden Linnéan

2012 anlades askgravlunden Linnéan på S:t Sigfrids griftegård. Officiell öppning hölls på Alla helgons dag 2012. Skulptören Pål Svensson har gjort konstverken Livets källa, som är placerad på en av smyckningsplatserna där en bäck rinner ner till Evighetens Ö. Gravsättningar görs i naturmarksområdet.

BRÄMHULTS KYRKOGÅRD

Brämhults kyrkogård har anor från 1200-talet, och på kyrkogården möts gammalt och nytt. Här har gravsättningar skett redan under tidig medeltid. Den äldsta gravvården är en stor häll i kalksten från 1814. I dag finns den ursprungliga gamla kyrkogården runt kyrkan och strax intill har man anlagt en ny del i landskapskaraktär. Den nuvarande kyrkan byggdes på senare delen av 1400-talet. Ett pergamentbrev från 1479,

undertecknat av biskop Brynolf i Skara och tillägnat Maria Magdalenas kapell i Bremholt, bekräftar detta.

På Brämhults kyrkogård sker gravsättning i kist- och urngravar samt i minneslund.

· Minneslund

Minneslunden ligger på Kyrkberget väster om Brämhults kyrka och den centrala platsen med minnessten och sittplatser är belägen på den högsta punkten med milsvid utsikt över det omgivande landskapet. Den ursprungliga naturmarken har sparats och gravsättning sker såväl genom spridning som nedgrävning. I kyrkans vapenhus förvaras minnesbok över dem som är gravsatta i minneslunden.

Begravningskostnader

Kyrkogårdsexpeditionen och begravningsbyråer kan upplysa dig om vilka tjänster i samband med begravningen som är avgiftsfria, vilka som är avgiftsbelagda och vad du själv kan ombesörja.

BEGRAVNINGSAVGIFT

Svenska kyrkan ansvarar för begravningsverksamheten och alla, oavsett man är medlem i Svenska kyrkan eller ej, betalar begravningsavgift via skatten. Förutom tjänster i samband med begravning ingår bland annat att kyrko- och griftegårdarna anläggs och vårdas.

VAD INGÅR I BEGRAVNINGSAVGIFTEN?

De som vid sin död var folkbokförda i Brämhult, Caroli, eller Gustav Adolfs församling har följande fria tjänster:

- transporter inom Borås i samband med begravning
- lokal för förvaring och visning av stoftet
- lokal för begravningsceremoni
- kremering
- gravsättning
- gravplats under en tid på 25 år.

De tjänster som är utan kostnad i den församling där vi är folkbokförda har vi också rätt att få i en annan församling i Sverige om tillgången till gravplatsmark medger det.

VAD INGÅR INTE I BEGRAVNINGSAVGIFTEN?

- transport av kista från hem/sjukhus till bisättningslokal (förvaring)
- kista och svepning
- dödsannons
- kistdekoration
- askurna
- gravsten

- skötsel av graven
- transport för gravsättning på annan ort.

Medlemmar i Svenska kyrkan får i Borås, utöver det som gäller för alla, dessutom följande avgiftsfria tjänster:
- begravningsceremoni med kyrka, präst och musiker
- hjälp att bära kista från kapell till gravplats
- upplåtelse av lokal i församlingshem för minnesstund.

BORGERLIG BEGRAVNING

Alla har dessutom möjlighet att välja borgerlig begravning, där begravningsförrättare och musiker bekostas av Borås Stad.

BEGRAVNINGSOMBUD

Länsstyrelsen har förordnat ett ombud på förslag av Borås Stad, som ska tillvarata de personers intressen som inte tillhör Svenska kyrkan. Det gäller bland annat att kontrollera att storleken på begravningsavgiften är rimlig, att den har fastställts på ett riktigt sätt och att hålla kontakt med företrädare för andra trossamfund.

GRAVSKÖTSEL

Borås kyrkogårdar kan hjälpa till att sköta din gravplats mot en avgift. Vi utför vår-, sommar och/eller höstplantering. Du väljer själv växtsorter och antal ur vårt sortiment. Vi erbjuder också vintertäckning med granris, lägger ut vinterdekorationer och tänder ljus.

Det kommer kanske tillfällen då du inte har möjlighet att besöka gravplatsen och då kan vi köpa en bukett med årstidens blommor och sätta dit. Utöver detta kan vi hjälpa till med gräsklippning och tvätt av gravvård.

Har du frågor är du välkommen att vända dig till

Begravningsexpedition: 033 - 17 94 05
Gravskötselexpedition : 033 - 17 94 06

boras.begravningsexp@svenskakyrkan.se
boras.gravskotselexp@svenskakyrkan.se

Du hittar mer information på svenskakyrkan.se/boras/kyrkogardar

BORÅS KYRKOGÅRDAR
BESÖKSADRESS: JÖSSAGATAN 24

Svenska kyrkan
BORÅS